

OLVASÁS – ÍRÁS

(Magyar nyelv és irodalom)

4. évfolyam

Az alsó tagozat végéig az írás és az olvasás elemeinek elsajátítása, a betűk megismerése történik, minden esetben a már megismert betűk folyamatos ismétlésével, gyakorlásával.

Az olvasás-írás tantárgy betűismertetése elsősorban a tő/kiinduló-írásos betűtípus megismertetését célozza meg, ezzel párhuzamosan megtörténhet a nagybetűs alak bemutatása, amelyet a tanulók gyakran hamarabb megjegyeznek általánosabb előfordulása miatt.

Az írás tantárgy a sajátos nevelési igény miatt speciális, a láthatósági szempontokat figyelembe vevő, nagyobb vonalközbe történő, fokozatosan csökkenő vonalméretű füzetet igényel, a tanulók egyéni sajátosságaihoz igazodó íróeszközzel.

Az erkölcsi nevelés területén a tantárgy fontos szerepet játszik az alapvető viselkedési szabályok betartásának megalapozásával, a türelmes feladatvégzés és a társakra való odafigyelés kialakításával, a tanszerek és eszközök rendezettségére neveléssel és az írásbeli munka minőségének fejlesztésével.

A nemzeti öntudat, hazafias nevelés fejlesztését az alapvető téri relációkban való eligazodás fejlesztése, a népi mondókák és rövid versek megismerése segíti.

Az állampolgárságra, demokráciára nevelés területén fontos az iskolai házirend szabályainak megismerése, törekvés a szabályok minél önállóbb betartására.

Az önismeret és a társas kapcsolati kultúra fejlesztése a minél jobb teljesítmény elérésére törekvéssel, az önellenőrzés iránti igény kialakításával, feladathelyzetekben a társakkal való együttműködés fejlesztésével, egymás munkájának tiszteletben tartásával, és a türelmes várakozásra neveléssel valósul meg.

A tantárgy a tanulás tanítását a tanulás iránti érdeklődés felkeltésével, az egyénre szabott feladatok megoldására törekvéssel segíti.

4. évfolyam –helyi tanterv

Témakör	1. Beszédfejlesztés	óraszám: 5 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Hangszintézis képességének kialakítása.	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
<ul style="list-style-type: none"> – Törekedni az érthető beszédre, figyelmeztetés után a hibák javítására. – Kezdőhang alapján szavakat differenciálni. – Szókincset bővíteni, tudatosabb, árnyaltabb beszéd, az új szavakat szókincsbe építeni. – Rövid mesét végighallgatás után rákérdezésre felidézni, visszamondani. – A kimondott és leírt szó kapcsolatát megérteni. – A csoport előtt önálló „fellépést” vállalni ismert dallal, verssel. 	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Beszédtechnika fejlesztése. – Hang kiemelése. – Szókincsbővítés. – Irodalmi élmények. – Hangok meghallása szó elején, közben, végén. – Ritmusfejlesztés. <p><i>Tevékenység</i></p> <p>Kezdőhang és befejező hang leválasztása. Hangoztatás. Szótagolás, rövid és hosszú szótagok, szavak ritmusos tapsolása.</p> <p>Versek, mondókák, dalszövegek értelmezéssel. Személyes élmények felidézése.</p> <p>Mesehallgatás, segítséggel visszamondás, dramatizálás. Hangok önálló ejtése hosszan, röviden. Zöngés hangok ejtésének kitapintása.</p> <p>Látott-hallott szavak analizálása, magánhangzók kiemelése.</p> <p>Képes újság nézegetése.</p>	
Fogalmak	<p><i>Különböző kedélyállapotok. Rokon értelmű szavak.</i></p> <p>Magánhangzó, mássalhangzó. Hang, szó, mondat.</p> <p>Megszólítások, köszönések. <i>Megfelelő hangerő, megfelelő hanghordozás.</i></p>	

Témakör	2. Térorientációs gyakorlatok	óraszám: 10 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Téri fogalmak helyes használata (elől-hátul, közel-távol).	
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
<ul style="list-style-type: none"> – Emlékeztető segítségével a bal-jobb oldalt, illetve irányt differenciálni. 	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Lateralitás gyakorlása. – Soralkotások. 	

<ul style="list-style-type: none"> – A balról jobbra haladást rögzíteni, és spontán módon alkalmazni soralkotás alkalmával. – A téri relációk kifejezéseit a spontán beszéd során is helyesen használni. – A hibás helymeghatározást javítani. – Eltérő nagyságú bábuval megfelelő számú és irányú lépést tenni (kis segítséggel). – A megadott instrukciók követése, társak türelmes figyelemmel kísérése. – Adekvát, egyszavas válasz adása ki?, mit csinál?, milyen? kérdésekre. – Felismerni önállóan a felső, alsó, szélső és középső sorokat, oszlopokat. – Az alaprajz és a valóság közti összefüggés felismerése. 	<ul style="list-style-type: none"> – Téri relációk gyakorlása. – Helymeghatározás tanteremben, udvaron, eseményképen, rajzon. – Lépegetés társasjáték-táblán. – Játékos feladatok. – Képolvasás. – Tájékozódási gyakorlat 3x3-as négyzethálón. – Ismerkedés a tanterem alaprajzával. – Szógyűjtés „milyen a...?” kérdésre. <p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <p>Bal-jobb megállapítása, jelölése.</p> <p>Sorok átrendezése, új tagok beillesztése (gyerekek, játékok).</p> <p>Cselekvés alapján a kapott utasítás „megfejtése”.</p> <p>Képolvasás, kép kiegészítése meghatározott helyeken (rajz, nyomda).</p> <p>Közös társasjáték, lépés bábuval.</p> <p>Tárgyak eldugása, megkeresése.</p> <p>A kép szereplőinek helyzete, tulajdonságaik elmondása emlékezetből.</p> <p>Adott sor és oszlop („emelet, lakás”) jelölése bábuval, rajzzal.</p> <p>Saját és társai tárgyai és a berendezési tárgyak helyének bejelölése.</p>
<p>Fogalmak</p>	<p>Páros testrészek. Alsó, felső, <i>jobb és bal oldali</i> szomszédok. <i>Térkép, irányok. Pontos helymeghatározások.</i> Sor eleje, vége, közepe, <i>utolsó előtti.</i> Téri relációk. Külső és belső tulajdonságok.</p>

<p>Témakör</p>	<p>3. Finommozgások fejlesztése</p>		<p>óraszám: 10 óra</p>
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>Megfigyelések, látási differenciálás fejlesztése. Íráskészség alapozása.</p>		
<p>Fejlesztési feladatok</p>	<p>Fejlesztési ismeretek és tevékenységek</p>		
<ul style="list-style-type: none"> – Ügyesítő gyakorlatokat végezni mindkét kézzel. 	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Ujjgyakorlatok. – Irányok megkülönböztetése síkban. – Vonalvezetési gyakorlatok. Iránymozgás. 		

<ul style="list-style-type: none"> – Az irányokra vonatkozó utasításokat megérteni és követni. – Egyszerű ábrákat másolni a tábláról. Szabad kézzel felismerhető ábra rajzolása. – Feladatvégzés tudatos vonalvezetéssel, megfelelő ceruzafogással és nyomatékmal. – Az előnyben részesített oldal tudatos használata, domináns oldal kialakulása. 	<p><i>Fejlesztési tevékenységek</i> Zongorázás, kopogás, tevékenységek apró tárgyakkal, tépésmozaik készítés. Eseménykép figurái a középponthoz, illetve egymáshoz viszonyítva. Ceruzával haladás ábrák, párhuzamosok között. „Kockás” papíron kisebb-nagyobb négyzetek, lépcső rajzolása. Színezés, határok betartása. Forma betöltése, kihagyása, színezés sötétre, halványra. Nyomaték tudatos változtatása.</p>
<p>Fogalmak</p>	<p>Tevékenységek (csipegetés, sodrás, csavarás...). Fokozás (még feljebb, legszélén...).</p> <p>Íráselemek, egyszerű alakzatok. Kösd össze!, Karikázd be!, Húzd alá!, Húzd át! utasítások.</p>

<p>Témakör</p>	<p>4. Szem-kéz koordinációjának fejlesztése</p>	<p>óraszám: 10 óra</p>
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>Mozgó figura követése szemmel.</p>	
<p>Fejlesztési feladatok</p>	<p>Fejlesztési ismeretek és tevékenységek</p>	
<ul style="list-style-type: none"> – Próbálkozni megfelelő erővel a jó irányba dobni. – Szimpla csomó kötése, meghúzása. Segítséggel masnikötés próbálgatása. – Minta után stabil építményt készíteni különböző építőelemekből. – Helymeghatározás alapján a megfelelő elemet kiválasztani. – Két elemet önállóan összeilleszteni, az esetleges hibákat észlelni, javítani. 	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Célba dobás. – Csomókötés. – Építés. – Soralkotások. – Kép összeillesztése. <p><i>Fejlesztési tevékenységek</i> Táblai ábrák célzása babzsákkal, papírrepülővel. Babaruhára, fűző-játékra, saját cipőre csomó kötése. Építés önállóan és minta után. Építőelemek pontos illesztése. Kártyák, dominó sorba rendezése vízszintes és függőleges irányban. Szétvágott kép, mesekocka elemeinek összeillesztése.</p>	
<p>Fogalmak</p>	<p>Cél, irány, közelebb, távolabb, alsódobás, felsődobás, vastag, vékony zsinór, laza, szoros csomó; fal, kerítés, oszlop, torony, vízszintes, függőleges elhelyezés, sorok, oszlopok, szomszédok, következő; kép széle, kerete, fejjel lefelé.</p>	

Témakör	5. Íráselemek tanítása		óraszám: 10 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Vonalrendszer megismerése, tájékozódás a vonalrendszerben.		
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
<ul style="list-style-type: none"> – Az álló, fekvő és ferde vonalak differenciálása és megfelelő alkalmazása. – Felismerhetően egyszerű formák rajzolása (a sikertelen próbálkozások ne szegjék kedvét). – Betűelemeket átírni, differenciálni, felismerhetően másolni. – A helyes irányt követni, írás során a szó- és sorközöket betartani. – A vonalrendszert megbízhatóan ismerni, íráselemek helyét biztosan ismerni. 	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Álló, fekvő egyenes. – Kör-, kapu- és csészevonal. – Hurok- és horogvonalak. – Íráselemek írása vonalrendszerbe, sorközbe. <p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <p>Ritmikus sor 3-4 elemből (l l – l l – l l).</p> <p>Betűelemek felismerése ábrákban. Ábrák kiegészítése, betűelemekkel.</p> <p>Nyitott és zárt forma differenciálása.</p> <p>Hurok- és horogvonal átírása, másolása. Rajz kiegészítése.</p> <p>Azonos írásjelek felismerése, jelölése, sor folytatása.</p> <p>Ismerkedés a vonalrendszerrel, vastag vonal megállapítása, megkezdett sor folytatása.</p>		
Fogalmak	Egyenesekből kirakható jelek (+, –, relációs jel). Kezdőpont, egyező irány, ellenkező irány. Vonalrendszerbe írás fogalmai. Sorköz, határvonal, kisebb, nagyobb, befér, kilóg.		

Témakör	6. Betűtanítás (v, u, ú, t, á, s, p)		óraszám: 23 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Rövid – hosszú biztos elkülönítése.		
Fejlesztési feladatok	Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
<ul style="list-style-type: none"> – Egy-egy hang jelenlétét, hiányát felismerni erősen artikulált, ismert szavakban. – Együttműködve törekedni a minél tisztább kiejtésre. 	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Hangkihallási gyakorlatok. – Magánhangzók felismerése ajakállásról. – Kezdőhang leválasztása. – Ismerkedés az új betűkkel. – Betű felismerése szövegben. – Hang-betű egyeztetés. – Szógyűjtés. 		

<ul style="list-style-type: none"> – Hangsúlyozott kezdőhangot kihallani ismert szóból. – Különböző szempontok (tartalom, kezdőhang) szerint szavakat differenciálni. – Betűhöz megfelelő hangot, hanghoz betűt társítani. – A tanult betűt felismerni és egyeztetni a megfelelő hanggal, amit hallott és látott a szóban. – Kérdésre megadott szóval mondatot alkotni. – Ismert szót képpel, képet szóval egyeztetni. – Saját nevét felismerni, ismerős hangot és betűt keresni benne. 	<ul style="list-style-type: none"> – Szó-kép egyeztetés. – A mondat (analóg mondataalkotás). <p><i>Tevékenység</i></p> <p>Játékos hallásfigyelem-fejlesztő gyakorlatok.</p> <p>Hang kihallása szó elején, végén, közepén, kezdőhang kiemelése, önálló hangoztatása hosszan, röviden.</p> <p>Szájról olvasás (nevek, ismert szavak), ajakállások utánzása.</p> <p>Ismert betű kiválasztása betűsorból, felismerése, hangoztatása neveken, ismert szavakban.</p> <p>Ismert betűk alapján szó felismerése, egyeztetése képpel.</p> <p>Aktuális betű keresése újságban, utcai feliratokon.</p> <p>Szavak szótagolása, tapsolása.</p> <p>Tematikus szógyűjtés.</p> <p>Szavak felismerése körülírás alapján.</p> <p>Képolvasás, két-három szavas mondatok alkotása.</p>
<p>Fogalmak</p>	<p><i>Személyek, tárgyak meghatározása:</i> „Ki? Mi?” kérdések. Embert jelölő szavak (válaszok „ki?” kérdésre).</p> <p>A „mondat” egyszerű meghatározása. Kezdőbetű, írásjel. Újságcímek, utcai feliratok.</p>

<p>Témakör</p>	<p>7. Olvasás</p>		<p>óraszám: 20 óra</p>
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>Rész-egész észlelése.</p>		
<p>Fejlesztési feladatok</p>	<p>Fejlesztési ismeretek és tevékenységek</p>		
<ul style="list-style-type: none"> – A tanult betűt felismerni hallott és látott szóban. – A betűk kirakása, másolása megfelelő sorrendben. – Aktív részvétel a közös munkában. – Egyeztetni szóképeket tárgyakkal, tárgyképekkel. – 3 betűs szót (minta után vagy diktálásra) kirakni önállóan. – A betűk sorrendjét betartani, a hibákat 	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Betűfelismerés. – Két betű összeolvasása. – Szógyűjtés kezdő szótaggal. – Tárgykép-szó egyeztetés ismert betűk alapján. – Szó kirakása. – Szó analizálása. – Tőmondatok olvasása. – Versek, mondókák tanulása. <p><i>Tevékenység</i></p> <p>Ismert betűk keresése könyvben, újságban, utcai feliratokon.</p> <p>Szavak felismerése magánhangzóik alapján.</p>		

<p>megtalálni, helyét jelezni, segítséggel javítani.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Önállóan olvasott rövid mondat tartalmát megérteni, visszaadni. – Versmondás értelmesen, hangsúlyozva. 	<p>Azonos kezdőhangú szavak közül a két azonos betűvel kezdődők kiválasztása, elemzése.</p> <p>Azonos szótaggal kezdődő szavak kiválasztása, értelmezése.</p> <p>Szavak felismerése körülírás és kezdőhang alapján.</p> <p>Megadott betűkből szó kirakása.</p> <p>Letakart szó kitalálása 1, 2, 3 felfedett betű alapján.</p> <p>Kép alapján hiányos szó megfejtése, hiányzó betű pótlása.</p> <p>Két szavas mondatok olvasása.</p> <p>Alanyok illetve állítmányok cseréje.</p> <p>Leírt versekben szavak keresése, jelölése.</p> <p>Versek, mondókák közös elmondása, ismert hangok, betűk kiemelése.</p>
<p>Fogalmak</p>	<p>Betű, szótag, szó, mondat. Ellentétes szó párok. Szavak alakja, jelentése, írása, kiejtése.</p> <p>Hasonlóság, különbség konkrét példákon. Kérdőszavak, válaszok.</p> <p>Kösd össze!, Karikázd be!, Húzd alá! stb. utasítások.</p>

Témakör	8. Írás		óraszám: 20 óra
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>A megfelelő betűk és hangok biztos összekapcsolása.</p>		
<p>Fejlesztési feladatok</p>	<p>Fejlesztési ismeretek és tevékenységek</p>		
<ul style="list-style-type: none"> – Az írás során a betű megfelelő méretben a megfelelő helyre kerüljön. – A sorokat, sorközöket és a haladási irányt betartani. – 2 betűs szót önállóan, annál hosszabb szót segítséggel írni, másolni. – A betűket és hangokat biztosan felismerni és egyeztetni. – Szavakat kiegészíteni igekötővel. – Pontos, figyelmes másolás, az esetleges hibákat segítséggel javítani. – Önálló munkavégzés (5-6 szó leírása), utána közös ellenőrzés, javítás. 	<p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Betűforma vázolása. – Írás sorközbe távolságtartással. – Két betűs szavak átírása, másolása. – Írás diktálás után. – Betűk írása sorközbe. – Kétbetűs szavak írása. – Betűk, szótagok, szavak másolása és írása diktálásra. <p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <p>Betűalakítás padon, táblán, írólapon.</p> <p>Betű átírása és írása egyesével.</p> <p>Másolás előírásról, tábláról.</p> <p>Betűk írása egyenként, szóközzel.</p> <p>Szógyűjtés azonos magánhangzókkal, a magánhangzók leírása.</p> <p>Megadott kezdőbetűvel tematikus szógyűjtés.</p> <p>Kétbetűs szavak gyűjtése, írása.</p> <p>Szó kiegészítése igekötővel.</p> <p>Igekötő alkalmazása, szó jelentésváltozásának megfigyelése.</p>		

	Kétbetűs szavak kirakása, betűk megfordítása a (le-el, be-eb, lé-él).
Fogalmak	Írólap tartása, betű helye, mérete, sor, vastag vonal, margó, kezdőhang – első betű. Hosszú, rövid hangok, jelölésük, szó, szótag, egy szótagú szavak. Hasonló, különböző, ellentétes értelmű szavak.

Összegzett tanulási eredmények a negyedik évfolyamos ciklus végén	<p>A tanuló képes soralkotás alkalmával spontán módon alkalmazni és rögzíteni a balról jobbra haladást.</p> <p>Képes szavakban a magánhangzót kihallani, adott magánhangzót megjelölni.</p> <p>Kialakul az előnyben részesített oldal tudatos használata.</p> <p>Képes szabad kézzel felismerhető ábrát rajzolni.</p> <p>Feladathelyzetben együttműködő, motiválható, képes figyelmét néhány percig a feladatra irányítani.</p> <p>Képes spontán beszédben helyesen használni a téri relációk kifejezéseit.</p> <p>Képes az alaprajz és a valóság közti összefüggést felismerni.</p> <p>Képes az íráselemek helyének figyelembevételével önállóan sort alkotni a vonalrendszerben.</p> <p>Képes betűelemeket átírni, differenciálni, felismerhetően másolni.</p> <p>Képes a feladatokat tudatos vonalvezetéssel, megfelelő ceruzafogással és nyomatékkal végezni.</p> <p>Képes egyszerű szöveget (betűket), ábrákat másolni a tábláról.</p> <p>Képes szóképeket differenciálni néhány tanult betű alapján.</p> <p>Képes szógyűjtésre tartalom, illetve alaki kritériumok alapján.</p> <p>Képes a helyes irányt követni írás során, a szó- és sorközök betartásával.</p> <p>Képes kétbetűs szavakat gyűjteni, értelmezni, leírni.</p>
--	--